

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การหาคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษากับกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ข้าราชการที่ทำงานอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก รวม 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี นครนายก จันทบุรี ระยอง ตราด และสระแก้ว รวม 14 เขต จำนวน 1,240 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการที่ทำงานอยู่ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ซึ่งได้จากการสุ่มประชากรด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่ง ประชากรแต่ละจังหวัด 8 จังหวัด และแบ่งเป็นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 14 เขต แบ่งประชากรเป็นสัดส่วนแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ตารางสุ่มตัวอย่างของ เครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง 296 คน จากประชากรทั้งสิ้น 1,240 คน จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ทั้ง 8 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 14 เขต
3. วิธีสุ่มตัวอย่าง สุ่มจากข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ดังนี้
 - 3.1 แบ่งจำนวนประชากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ที่มีทั้ง 1 เขต 2 เขต และ 3 เขต คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,240 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 296 คน และทำการสุ่มแบบเป็นสัดส่วน

3.2 คำนวณกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต โดยใช้สัดส่วนจากประชากรต่อกลุ่มตัวอย่าง 1,240 คน ได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขต โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 296 คน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย จำแนกเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก

จังหวัด	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	เขต 1	เขต 2	เขต 3	รวม	เขต 1	เขต 2	เขต 3	รวม
1.ชลบุรี	100	70	70	240	24	17	17	58
2.ฉะเชิงเทรา	100	70	-	170	24	17	-	41
3.ปราจีนบุรี	120	-	-	120	27	-	-	27
4.จันทบุรี	100	70	-	170	24	17	-	41
5.ระยอง	100	40	-	140	24	10	-	34
6.ตราด	100	-	-	100	24	-	-	24
7.นครนายก	100	-	-	100	24	-	-	24
8.สระแก้ว	100	100	-	200	24	23	-	47
รวม	820	350	70	1,240	195	84	17	296

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ใช้รวบรวมข้อมูลข้าราชการที่ทำงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วยชุดคำถามแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยชีวิตสังคมของข้าราชการ ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ เป็นแบบเติมข้อความ จำนวน 1 ข้อ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และลักษณะงาน เป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยชีวิตสังคมของข้าราชการ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก สร้างโดยอาศัยแนวคิดของฮิวส์และคัมมิงส์ (Huse & Cumming, 1980) โดยศึกษางานวิจัยของ ระวีวรรณ จัตรทอง (2543) และนำมาพัฒนาปรับใช้ให้สอดคล้องกับแบบสอบถามเพื่อใช้วัดคุณภาพชีวิตในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดและแบบสอบถามของโลดาห์ล และ เคจเนอร์ (Lodahl & Kejner, 1965, p. 29) เป็นแนวในการตั้งคำถาม ประกอบกับเป็นเครื่องมือวัดความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการ จำนวน 20 ข้อ มาแปลและปรับเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดของ ฮิวส์และคัมมิงส์ (Huse & Cumming) และแบบสอบถามเกี่ยวกับความทุ่มเทในการทำงานของ โลดาห์ล เคจเนอร์ (Lodahl & Kejner) ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดย รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม รอดประเสริฐ (พิไล ภีบาลกุล, 2547)
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยคุณภาพชีวิตในการทำงาน และความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการทั้งในและต่างประเทศ
3. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)
4. นำทฤษฎีและแนวคิด จากข้อมูลต่าง ๆ ทั้งหมด มาสร้างเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยชีวิตสังคม คุณภาพชีวิตการทำงาน และความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

การหาคุณภาพของแบบสอบถามในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็นหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา การทดสอบหาค่าอำนาจจำแนก และความเชื่อมั่น

1. ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) การหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาดำเนินการดังนี้

1.1 เสนอแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ เสนอต่อประธาน และกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแก้ไขเพื่อความถูกต้องของเนื้อหาแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

1.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบ ความเที่ยงตรง ความถูกต้อง และครอบคลุมของเนื้อหา ตลอดจนความชัดเจน และการใช้ภาษาที่เหมาะสมของข้อคำถาม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย

1.2.1 ดร.เจริญวิญญู สมพงษ์ธรรม หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.2 ดร.สมโภชน์ อเนกสุข

อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและวัดผลการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.3 ดร.สมุทรา ชำนาญ

อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.4 ดร.สุรัตน์ ไชยชมภู

อาจารย์พิเศษ ภาควิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

1.2.5 นายชาญ มีบำรุง

เจ้าหน้าที่บริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1

1.3 นำแบบสอบถามมาปรับปรุง และแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอต่อ ประธาน และคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาปรับปรุงแก้ไขขั้นสุดท้าย

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาค่าอำนาจจำแนก และ ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับข้าราชการที่ทำงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับที่ไม่รวมคะแนนข้อนั้น ๆ (Corrected Item-total correlation) ได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) ของแบบสอบถามที่วัด

จากคุณภาพชีวิตการทำงาน อยู่ระหว่าง .25 - .88 และค่าอำนาจจำแนกรายข้อที่วัดจาก ความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก อยู่ระหว่าง .29 - 78

2.2 นำแบบสอบถามที่คัดเลือกจากข้อ 2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) โดยใช้สูตรของ ครอนบาร์ค (Cronbach, 1990, pp. 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับจากคุณภาพชีวิต การทำงานเท่ากับ .96 และแบบสอบถามความทุ่มเทในการทำงาน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 บันทึกเสนอขออนุญาตให้บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ออกหนังสือ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากข้าราชการที่ทำงานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

1.2 จัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 296 ฉบับ ให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง และส่ง ทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้บรรจุซองแต่ละชุดอย่างมิดชิดพร้อมได้ติดแสตมป์ จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัย เพื่อให้ส่งคืนตามกำหนด

1.3 ติดตามแบบสอบถามส่วนที่ยังไม่ส่งคืนด้วยตนเอง และทางโทรศัพท์กับ เจ้าหน้าที่ เพื่อให้ได้แบบสอบถามครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้รับ แบบสอบถามคืน ครบตามจำนวนที่ส่งแบบสอบถามไป คิดเป็นร้อยละ 100

2. การจัดกระทำข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน คัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ เท่านั้นเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป

2.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัส ให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows

2.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการคำนวณ มาวิเคราะห์ข้อมูลตามความ มุ่งหมาย และสมมุติฐานของการศึกษาวิจัยต่อไป

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้ ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับปัจจัยชีวิตสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ สถานภาพ วุฒิการศึกษา และลักษณะงาน ลักษณะของคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบและเติมคำ เกี่ยวกับตัวผู้ตอบมีข้อความคำถามทั้งสิ้น 6 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ตามแนวคิดของ ฮิวส์และคัมมิง (Huse & Cumming, 1980, pp. 235-238) เป็นกรอบในการตั้งคำถาม

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความทุ่มเทในการทำงาน

เกณฑ์การให้คะแนน ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Likert's Five – Rating Scales) (Best & Kahn, 1993, pp. 246-250) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดคุณภาพชีวิตการทำงาน และความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์ดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง ความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน หมายถึง ความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับ มาก
- 3 คะแนน หมายถึง ความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน หมายถึง ความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับน้อย
- 1 คะแนน หมายถึง ความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน และความทุ่มเทในการทำงาน โดยเอาคะแนนเฉลี่ย เป็นตัวชี้วัดโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 99 – 100)

- 4.51 – 5.00 หมายถึง คุณภาพชีวิตและความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 – 4.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตและความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับมาก
- 2.51 – 3.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตและความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 – 2.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตและความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 – 1.50 หมายถึง คุณภาพชีวิตและความทุ่มเทในการทำงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS for Windows โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับคำถามในการวิจัย และการทดสอบ กับ

สมมุติฐาน ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ปัจจัยชีวสังคมของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก โดยการหาความถี่และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ และระดับความทุ่มเทในการทำงาน ของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก โดยการหาค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)
3. วิเคราะห์ปัจจัยชีวสังคมของข้าราชการมีผลต่อความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภาคตะวันออก การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – way ANOVA)
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการ ใช้สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) และ ทดสอบนัยสำคัญของค่าสหสัมพันธ์จากความน่าจะเป็น ($p \leq .05$)
5. สร้างสมการทำนายความทุ่มเทในการทำงานของข้าราชการ จากปัจจัยชีวสังคมของข้าราชการและคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการ ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ แบบ ขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)